

родителем обеспечен контроль и внимание, забота и ласка, где возникшие проблемы решаются на взаимно согласованном уровне. Однако мы знаем, что есть и другие категории семей, а также уличные дети, или те, которые находятся в детских домах и интернатах. Работа с этой категорией детей относится не только к их родным и близким, но и к определенным государственным ведомствам и организациям. Трудные подростки требуют в период карантинных мер особого внимания [5]. Это контроль над их учебой, организация быта и свободного времени за всем процессом формирования их, как личности. Имеется ряд государственных и неправительственных центров, которые занимаются проблемными подростками. Главная задача здесь – заинтересовать их, привлечь внимание к необходимым формам восприятия действительности, что поможет им утвердиться по жизни как личность, и как гражданина.

Список использованных источников:

1. Создание устойчивых образовательных систем после пандемии COVID-19. URL: <https://www.unicef.org/eca/ru/media/13416/file>
2. Таджикиские подростки снимают короткометражные фильмы, показывающие их жизнь в период COVID-19. URL: <https://www.unicef.org/eca/ru/>
3. Mitchel Resnick. Cultivating Creativity during the Coronavirus Crisis. URL: <https://medium.com/mit-media-lab>
4. Психическое здоровье и психологическая выносливость во время пандемии COVID-19. URL: <https://www.euro.who.int/ru/health-topics>

Водоп'янова В.С.

студентка,

Науковий керівник: Лобурцова О.

соціальний педагог,

ВСП «Конотопський індустріально-педагогічний фаховий коледж

Сумського державного університету»

ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ-ІНВАЛІДАМИ ТА ЇХ БАТЬКАМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

У статті розглянуті такі поняття, як «технологія», «соціальна реабілітація» та «діти з особливими потребами» та висвітлена технологія соціально-реабілітаційної роботи з дітьми-інвалідами та їх батьками в сучасних умовах.

Отже, технологія – це певний спосіб здійснення людської діяльності для досягнення соціально значимих цілей. Соціальні технології – це науковий

ресурс, який можна не тільки використовувати для вивчення та прогнозування різних соціальних змін, але також може позитивно впливати на реальне життя, щоб отримати ефективні та передбачувані соціальні результати.

Під соціальною реабілітацією розуміють систему медичних, психологічних, педагогічних та соціально-економічних заходів, спрямованих на усунення або повну компенсацію життєвих обмежень, спричинених розладами здоров'я та стійкими фізичними захворюваннями. Метою соціальної реабілітації є відновлення соціального статусу людей з функціональними обмеженнями та досягнення матеріальної незалежності та соціальної адаптації.

А тепер розглянемо поняття, хто така дитина з особливими потребами? Діти з особливими потребами – це діти віком до 18 років, потреби яких залежать від різних фізичних чи психічних вад чи труднощів, пов'язаних із навчанням, набуттям знань, умінь та навичок.

Головною метою соціально-реабілітаційної роботи є забезпечення соціального, інтелектуального та фізичного розвитку дітей-інвалідів та досягнення найбільших успіхів у вивільненні навчального потенціалу дітей. Інша важлива мета відображає його спрямованість на профілактику, а саме на запобігання вторинним вадам у дітей з вадами розвитку. Після того, як не вдалося успішно вирішити прогресуючий первинний дефект у медичній, терапевтичній або освітній діяльності, або що призвів до вторинних дефектів через спотворення відносин між дитиною та сім'єю.

Давайте більш детально представимо аналіз плану реабілітації, який являє собою систему заходів, спрямованих на розвиток здібностей дітей та всієї родини, до складу якої входить команда лікарів, соціальних працівників, вчителів та психологів. У багатьох країнах такими програмами керує фахівець. Це може бути людина в будь-якій з цих професій, але у всіх випадках це може бути куратор, який координує план реабілітації. Система діяльності розроблена індивідуально для кожної дитини та сім'ї та враховує стан здоров'я, особливості росту дитини, можливості сім'ї та потреби для успішного втілення плану. Залежно від віку та розвитку дитини, план може розроблятися на півроку, або тривалість може бути коротшою.

Наприкінці запланованого семестру експерти, відповідальні за координацію служб у справах дітей та всієї родини, зустрілися з батьками, щоб обговорити досягнуті результати, успіхи та недосягнуті досягнення. Необхідно обговорити всі позитивні та негативні незаплановані моменти, що мали місце під час реалізації плану. Потім батьки спільно з експертами (експертною групою) розробляють план реабілітації на наступний період.

Іншими словами, план реабілітації – це чіткий план – це план для батьків та експертів вжити заходів для розвитку здібностей своїх дітей, реабілітації та соціальної адаптації (наприклад, профорієнтація). Заходи повинні включати інших членів сім'ї. Це може включати навчання для батьків, психологічну підтримку сім'ї та допомогу сім'ї в організації розваг та реабілітації.

З аналізу літератури з соціальної роботи можна вважати, що ефективність реабілітаційної роботи, по-перше, залежить від міждисциплінарної групи експертів, а по-друге, від участі батьків у процесі реабілітації. Забезпечення цієї участі є найскладнішим питанням. У соціальній роботі з дітьми-інвалідами важливо дотримуватися наступних принципів: Коли батьки та професіонали стають партнерами та спільно вирішують проблеми, діти можуть досягти більших успіхів у всьому процесі реабілітації.

Практика соціальної роботи з дітьми-інвалідами показує, що батьки часом не хочуть співпрацювати з органами соціальної роботи та відмовляються від допомоги чи порад. Зазвичай це викликано певними факторами, такими як: бідність; погіршення здоров'я інших членів сім'ї; сімейні конфлікти та інші проблеми. У цьому випадку батьки можуть бути не в змозі повністю зрозуміти побажання або вказівки експерта. Іноді батьки розглядають реабілітаційні послуги лише як можливість для себе відпочити: коли їхні діти починають ходити до школи або входити в реабілітаційний заклад, вони зітхають з полегшенням. Однак більшість батьків потребують допомоги і готові вислухати поради фахівців.

Одним із принципів роботи з батьками є вимоги врахування типу сімейного стилю в стратегіях виховання, оскільки навіть пара в одній сім'ї може мати дуже різні установки та очікування. Тому речі, які успішно працюють із однією сім'єю, не обов'язково буде сприяти успішному партнерству з іншою сім'єю. Крім того, від сімей не слід очікувати однакової емоційної реакції чи поведінки та однакового ставлення до проблеми. Потрібно бути готовим слухати, спостерігати, домовлятися та йти на компроміс [2, с. 148].

Успіх будь-якого партнерства базується на взаємоповазі та взаємозалежності учасників. Ось чому ідеально консультиватися так само, як і соціальний працівник. Ця взаємозалежність партнерських відносин в основному зумовлена наступними причинами:

- співпраця дає батькам можливість не лише говорити про недоліки та проблеми, а й говорити про успіхи та досягнення своїх дітей;
- цей тип інформації допомагає у формулюванні та моніторингу особистих планів та планів реабілітації;
- виявляйте повагу до батьків та створюйте атмосферу довіри [1, с. 28].

Слід заохочувати батьків ділитися знаннями, визнавати успіхи своїх дітей, поглиблювати розуміння важливості певних видів діяльності та схвалювати пропозиції та ініціативи. Коли зловживають посадами експертів, можна збільшити залежність батьків від професійної допомоги та зменшити їх незалежність та впевненість у собі. Соціальні працівники повинні ділитися своїми почуттями і залишатися відкритими, щоб батьки не відчували незручності перед ним. Рішення слід передавати батькам та професійним колективам [3].

Список використаних джерел:

1. Гойда Н.Г. Аналіз стану здоров'я дітей та жінок в Україні / Н.Г. Гойда // Мистецтво лікування. – 2005. – № 10(26). – С. 14–15.
2. Кульчицька Т.К. Стан здоров'я дітей: регіональний аспект / Т.К. Кульчицька // Лікарня в XXI столітті: управління та організація медичної допомоги: матеріали Всеукр. наук-практ. конф. – К., 2008. – С. 90–91.
3. Ляшенко В.І. Взаємодія дитячого реабілітаційного центру з сім'єю дитини-інваліда // Соціальна педіатрія і реабілітологія. Збірник наукових праць. – К., 2007. – С. 249–251.

Колесник О.І.

здобувач ОП «Психологічна реабілітація»,

Науковий керівник: Оверчук В.А.

доктор економічних наук,

кандидат психологічних наук, професор,

Донецький національний університет імені Василя Стуса

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ АДАПТАЦІЇ УЧАСНИКІВ ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ

Військові дії на сході країни, вже сьомий рік поспіль, залишаються для нашого суспільства одним із суттєвіших викликів. Мільйони людей є враженими наслідками конфлікту, хтось загубив близьких і рідних, хтось залишився без засобів для існування, хтось докорінно змінив своє життя. Наразі сотні осіб одержали статус учасника бойових дій та потребують соціального захисту і адаптації. На нашу думку, одним із головних, спричинених війною, викликів для українського суспільства є повноцінна адаптація учасників військових дій до цивільного життя. Процес соціальної адаптації військовослужбовців – це процес відновлення соціальних зв'язків військового з оточенням, а також допомога у поверненні до професійної діяльності поза війною. Психологи О. Буряк та І. Гіневський трактують даний тип адаптації як «...процес активного пристосування офіцера і членів його сім'ї до нових умов проживання в громадянському суспільстві з ринковою системою взаємовідносин». Вони стверджують у своїй роботі [2], що успішність і можливість адаптації військового залежить від співвідношенням внутрішньої готовності самого військового до змін, а також до можливих зовнішніх умов допомоги. Варто помітити на початку, що процес адаптації першопочатково пов'язаний із психологічною готовністю індивіда відновити стосунки із соціумом. Це важливий фактор при допомозі психолога, оскільки без бажання самого військовослужбовця, процес адаптації буде занадто складний, а виявлення особливостей процесу – не можливий.